

Chambre des Représentants

SESSION 1975-1976

30 JUIN 1976

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 9 juillet 1975
relative au contrôle des entreprises d'assurances.

(Déposée par M. Dupré.)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Au cours des travaux préparatoires de la loi précitée des observations ont été formulées aussi bien en Commission des Affaires économiques qu'en séance publique de la Chambre contre les deux dispositions figurant actuellement au § 3 et au § 5 de l'article 3. A l'issue d'un premier examen il avait semblé possible de rencontrer ces objections sans apporter de modification au texte transmis par le Sénat (Doc. Chambre n° 528/8 de 1974-1975, pp. 15-18, et Annales de la Chambre du 24 juin 1975).

Depuis lors cependant, un plus ample examen a démontré que la modification de ces dispositions était souhaitable, voire indispensable (voir par exemple H. Claassens, *Bulletin des Assurances* 1975, n° 237, pp. 44-50).

Au cours de ces mêmes discussions préparatoires, plusieurs membres de cette assemblée ont également attiré l'attention sur la nécessité d'une concordance entre la loi précitée et la législation sur les appels publics à l'épargne (Doc. Chambre n° 525/8 1974-1975, pp. 5 et 26-28).

Maintenant que les premières mesures destinées à assurer l'exécution de cette loi ont été prises, il apparaît opportun d'apporter à celle-ci quelques modifications qui s'inspirent des échanges de vues antérieurs et qui peuvent en tout cas permettre de mieux atteindre les objectifs visés.

1. Il est proposé en premier lieu de remplacer le § 1er de l'article 3 par un texte qui se rapproche davantage des dispositions de la législation sur les appels publics à l'épargne et en tout cas cerne de plus près la réalité économique des opérations à contrôler.

2. Le § 2 de l'article 3 étant étroitement lié au § 1er, il est proposé de le modifier également en conséquence.

3. Dans le même ordre d'idées, il semble préférable de remplacer la présomption actuellement prévue au § 3 de l'ar-

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1975-1976

30 JUNI 1976

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 9 juli 1975 betref-
fende de controle der verzekeringsondernemingen.

(Ingediend door de heer Dupré)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Bij de voorbereiding van deze wet rezen in de Commissie voor de Economische Zaken en tijdens de bespreking in openbare vergadering van de Kamer bezwaren tegen twee bepalingen die thans opgenomen zijn in § 3, resp. § 5 van artikel 3. Na een eerste onderzoek bleken die bezwaren te kunnen wegvallen zonder wijziging van de door de Senaat overgezonden tekst (Kamer, n° 525/8 van 1974-1975, blz. 15-18 en Handelingen van de Kamer van 24 juni 1975).

Sindsdien heeft een nader onderzoek echter aangetoond dat een wijziging wenselijk of zelfs onontbeerlijk is (zie b.v. H. Claassens, *De Verzekering* 1975, n° 237, blz. 44-50).

Tijdens dezelfde voorbereidende bespreking hebben verscheidene leden van deze vergadering ook aandacht gevraagd voor de noodzakelijke overeenstemming tussen deze wet en de wetgeving op het openbaar aantrekken van spaargelden (Kamer n° 525/8 van 1975-1975, blz. 5 en 26-28).

Nu de eerste maatregelen met het oog op de uitvoering van deze wet getroffen zijn, lijkt het opportuun in deze wet enkele wijzigingen aan te brengen die ingegeven zijn door vroeger gevoerde gedachtenwisselingen en in ieder geval van aard zijn de oogmerken, die de wet nastreeft, beter te verwezenlijken.

1. In de eerste plaats wordt voorgesteld § 1 van artikel 3 te vervangen door een tekst die nauwer aansluit bij de bepalingen van de wetgeving op het openbaar aantrekken van spaargelden, en die in ieder geval de economische realiteit van de te controleren werkzaamheden scherper omlijnt.

2. Vermits § 2 van artikel 3 in nauw verband staat met § 1 wordt voorgesteld ook § 2 dienovereenkomstig te wijzigen.

3. In dezelfde gedachrengang blijkt het thans in § 3 van artikel 3 opgenomen vermoeden beter te kunnen vervangen

ticle 3, par une disposition visant avant tout à empêcher toute entreprise non agréée en Belgique d'intervenir activement sur le marché belge pour y souscrire ou tenter d'y souscrire des contrats d'assurance.

Cette disposition nouvelle aura également pour effet de ne plus laisser planer aucun doute quant à la possibilité, pour des candidats-preneurs d'assurance, de chercher couverture auprès d'entreprises étrangères non établies et non agréées en Belgique, à condition que ces dernières n'aient pas pris elles-mêmes l'initiative du contrat, notamment en sollicitant la clientèle en Belgique ou en y recourant à des procédés publicitaires.

4. Le § 4 de l'article 3 n'est reproduit ici que dans un souci de clarté : son texte demeure presque inchangé.

5. Le § 5 de l'article 3 exclut les conséquences de la nullité de contrats souscrits en Belgique auprès d'une entreprise non agréée et non dispensée de l'agrément, si le preneur d'assurance a souscrit le contrat de bonne foi. Il n'y est pas fait mention des assurés et des bénéficiaires qui sont de bonne foi, de sorte que le sort de ceux-ci dépend toujours de celui du preneur d'assurance. Dans la législation française en revanche, ils sont mentionnés expressément par la disposition similaire (décret-loi du 18 juin 1938, art. 7, alinéa 3).

Cette disposition semble donner satisfaction en France: en effet, on n'y a pas connaissance de décisions judiciaires préjudiciables aux intérêts des assurés ou des bénéficiaires.

De prime abord, il aurait été concevable de disposer que la nullité ne peut être prononcée que pour l'avenir s'il est survenu entre-temps un sinistre qui n'a pas encore été indemnisé alors qu'il tombait effectivement sous la garantie du contrat. A la réflexion, cette solution apparaît cependant comme difficilement conciliable avec le caractère de cette nullité, qui est incontestablement d'ordre public. Il convient donc de s'inspirer de la solution retenue en France, en précisant cependant que les tiers lésés par un sinistre sont indiscutablement des « tiers concernés, par l'exécution » du contrat, au sens de l'article 1er de la loi précitée.

6. Compte tenu des modifications exposées ci-dessus, il est proposé de modifier parallèlement les diverses dispositions de cette loi renvoyant à la présomption dont il est question à l'article 3 de celle-ci ainsi que les dispositions pénales figurant respectivement aux articles 53 et 54 de cette même loi.

PROPOSmON DE LOI

Article 1.

L'article 3 de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 3. - § 1er. Il est interdit à quiconque, qu'il agisse en son propre nom ou pour le compte d'un tiers, directement ou par voie d'intermédiaires, de procéder en Belgique à des opérations d'assurance, s'il n'a pas été préalablement agréé par le Roi.

worden door een bepaling, die er vooral roe strekt elke in België niet toegelaten onderneming te beletten actief op de Belgische markt op te treden om er verzekeringscontracten te sluiten of pogen te sluiten.

Deze nieuwe bepaling zal tevens tot gevolg hebben elke twijfel weg te nemen over de mogelijkheid voor kandidaat-verzekeringsnemers om verzekeringsdekking te zoeken bij buitenlandse ondernemingen, die in België niet gevestigd en niet toegelaten zijn, op voorwaarde dat deze ondernemingen niet zelf het initiatief voor het contract genomen hebben onder meer door de cliënteel in België te solliciteren of er publiciteitsmiddelen aan te wenden.

4. § 4 van artikel 3 wordt hier slechts duidelijkheidshalve hernomen: de tekst ervan blijft praktisch ongewijzigd.

5. In § 5 van artikel 3 worden de gevolgen van de nietigheid van contracten in België gesloten bij een niet toegelaten en hier van toelating ontslagen onderneming uitgeschakeld indien de verzekeringsnemer het contract te goeder trouw heeft gesloten. Van de verzekerden en de begunstigten die te goeder trouw zijn wordt geen melding gemaakt, zodat hun lot steeds afhankelijk is van dat van de verzekeringsnemer. In de Franse Wetgeving worden zij daarentegen wel uitdrukkelijk vermeld in de gelijklopende bepaling (décret-loi 18 juni 1938, artikel 7, lid 3).

Deze bepaling blijkt er voldoening te geven: er zijn immers geen rechterlijke beslissingen gekend die de belangen van de verzekerden of van de begunstigten zouden schaden.

Op het eerste gezicht had men eraan kunnen denken te bepalen dat de nietigheid slechts voor de toekomst kan uitgesproken worden indien zich intussen een schadegeval heeft voorgedaan waarvoor nog geen vergoeding is uitgekeerd terwijl het wel onder de waarborg van het contract valt. Bij nader toezien blijkt deze oplossing echter moeilijk te verzoenen met het onbetwistbaar karakter van openbare orde van deze nietigheid. Het past dan ook inspiratie te zoeken in de oplossing die in Frankrijk geldt, waarbij dan wel moet worden verduidelijkt dat de door een schadegeval getroffen derden ontegensprekelijk "derden berokken bij de uitvoering" van het contract zijn in de zin van artikel 1 van deze wet.

6. Rekening houdend met de hierboven voorgestelde wijzigingen wordt voorgesteld hiermee gelijklopende wijzigingen door te voeren in de verschillende bepalingen van deze wet waarin wordt verwezen naar het in haar artikel 3 opgenomen vermoeden, alsmede in de strafbepalingen die opgenomen zijn in artikel 53 resp. 54 van dezelfde wet.

J. DUPREL

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

Artikel 3 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Artikel 3. - § 1. Het is om het even wie verboden, ongeacht of hij uit eigen naam dan wel voor rekening van een derde, rechtstreeks dan wel langs tussenpersonen om handelt, in België aan verzekering te doen, zonder vooraf door de Koning te zijn roegelaren.

Pour l'application de la présente disposition, est censé faire des opérations d'assurances en Belgique, quiconque y sollicite la clientèle, y met en œuvre des procédés publicitaires quelconques pour annoncer ou recommander la souscription de contrats d'assurance, y souscrit ou tente d'y souscrire des contrats d'assurance en qualité d'assureur.

§ 2. Il est interdit à tous agents, courtiers ou intermédiaires de prêter leur concours à quiconque fait, en Belgique, des opérations d'assurance en contravention avec les dispositions de la présente loi.

§ 3. Pour l'application du présent article, est en tout cas considéré comme souscrit en Belgique, tout contrat souscrit par quiconque agit en qualité d'assureur à la suite d'actes par lesquels il a sollicité la clientèle en Belgique ou y a mis en œuvre des procédés publicitaires comme prévu au § 1er.

§ 4. Le Roi peut, en vue de l'exécution d'obligations découlant pour la Belgique de traités ou d'accords internationaux, dispenser les entreprises étrangères non établies en Belgique de l'obligation d'être agréées; dans ce cas, le Roi peut fixer les règles et conditions auxquelles sont soumises ces entreprises.

§ 5. Les contrats souscrits en Belgique auprès d'une entreprise non agréée et non dispensée de l'agrément sont nuls.

Toutefois, cette nullité n'est pas opposable, lorsqu'ils sont de bonne foi, aux preneurs d'assurance, aux assurés, aux bénéficiaires et aux tiers concernés par l'exécution de ces contrats.

Art. 2.

A l'article 16, § 1er, alinéa 2, et § 2, alinéa 1, de la même loi, les mots "présupposés tels conformément à l'article 3" sont remplacés par les mots "considérés comme tels conformément à l'article 3".

Art. 3.

A l'article 19, § 2 et § 3, alinéa 1, de la même loi, les mots "présupposés tels conformément à l'article 3" sont remplacés par les mots "considérés comme tels conformément à l'article 3".

Art. 4.

A l'article 21, § 1er, alinéa 1, de la même loi, les mots "présupposés tels conformément à l'article 3" sont remplacés par les mots "considérés comme tels conformément à l'article 3".

Art. 5.

A l'article 22, § 1er, alinéa 1, et § 2, alinéa 1, de la même loi, les mots "présupposés tels conformément à l'article 3" sont remplacés par les mots "considérés comme tels conformément à l'article 3".

Art. 6.

A l'article 44, alinéa 3, de la même loi, les mots «présupposés tels conformément à l'article 3» sont remplacés par les mots «considérés comme tels conformément à l'article 3»;

Voor de toepassing van deze bepaling wordt geacht in België aan verzekering te doen, om het even wie er de cliënt teel solliciteert, er enig publiciteitsmiddel aanwendt om het sluiten van verzekeringscontracten aan te kondigen of aan te bevelen, er verzekeringscontracten sluit of poogt te sluiten in de hoedanigheid van verzekeraar.

§ 2. Het is alle agenten, makelaars of tussenpersonen verboden te bemiddelen ten behoeve van wie in België aan verzekering doet in strijd met de bepalingen van deze wet,

§ 3. Voor de toepassing van dit artikel wordt in ieder geval als in België gesloten beschouwd, elke verzekeringscontract dat door om het even wie in de hoedanigheid van verzekeraar wordt gesloten als gevolg van handelingen waardoor hij in België de cliënt teel gesolliciteerd heeft of er publiciteitsmiddelen aangewend heeft zoals bepaald onder § 1.

§ 4. Met het oog op de uitvoering van verplichtingen die voor België uit internationale verdragen of overeenkomsten voortvloeien, kan de Koning de niet in België gevestigde buitenlandse ondernemingen van de verplichting tot toelating vrijstellen: in dat geval kan de Koning de regels en voorwaarden vaststellen waaraan die ondernemingen onderworpen zijn.

§ 5. De contracten in België gesloten bij een niet toegelaten en niet van toelating vrijgestelde onderneming zijn nietig.

Deze nietigheid kan evenwel niet ingeroepen worden tegen de verzekeringsnemers, de verzekerden, de begunstigden en de derden betrokken bij de uitvoering van die contracten, wanneer zij te goeder trouw zijn.

Art. 2.

In artikel 16, § 1, lid 2 en § 2, lid 1 van dezelfde wet worden de woorden «of geacht worden te zijn gesloten overeenkomstig artikel 3» vervangen door de woorden "of als dusdanig beschouwd worden overeenkomstig artikel 3".

Art. 3.

In artikel 19, § 2 en § 3, lid 1 van dezelfde wet worden de woorden «of geacht worden te zijn gesloten overeenkomstig de bepalingen van artikel 3» vervangen door de woorden "of als dusdanig beschouwd worden overeenkomstig artikel 3,...

Art. 4.

In artikel 21, § 1, lid 1 van dezelfde wet worden de woorden «of geacht worden te zijn gesloten overeenkomstig artikel 3...» vervangen door de woorden «of als dusdanig beschouwd worden overeenkomstig artikel 3»;

Art. 5.

In artikel 22, § 1, lid 1 en § 2, lid 1 van dezelfde wet worden de woorden «of overeenkomstig artikel 3 als dusdanig beschouwd» resp. "of overeenkomstig artikel 3 als dusdanig beschouwd worden" vervangen door «of als dusdanig beschouwd overeenkomstig artikel 3» resp. «of als dusdanig beschouwd worden overeenkomstig artikel 3».

Art. 6.

In artikel 44, lid 3 van dezelfde wet, worden de woorden «of geacht worden gesloten te zijn overeenkomstig artikel 3» vervangen door de woorden «of als dusdanig beschouwd worden overeenkomstig artikel 3».

Art. 7.

L'article 53 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Article 53. - Sont punis d'un emprisonnement d'un mois à cinq ans et d'une amende de 1 000 à 10 000 francs ou d'une de ces peines seulement, les administrateurs, directeurs, gérants et mandataires de toute entreprise qui fait en Belgique des opérations d'assurance au sens de l'article 3, alors que cette entreprise, sans être toutefois dispensée de l'agrément, n'a pas obtenu cet agrément ou l'a perdu ».

Art. 8.

L'article 54 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

"Article 54. - Sont punis d'un emprisonnement d'un mois à cinq ans et d'une amende de 1 000 à 10 000 francs ou d'une de ces peines seulement, les agents, courtiers et intermédiaires de prêter leur concours à quiconque fait, en Belgique, des opérations d'assurance en contravention avec les dispositions de la présente loi. "

25 mai 1976.

«««»».

Artikel 53 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 53. - Met gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met een geldboete van 1000 tot 10 000 frank, of met een van die straffen alleen worden gestraft, de beheerders, directeurs, zaakvoerders en lasthebbers van elke onderneming die in België aan verzekering doet als bedoeld in artikel 3, terwijl die onderneming zonder vrijgesteld te zijn van toelating, die toelating niet verkregen heeft of verloren heeft ».

Art. 8.

Artikel 54 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 54. - Met gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met een geldboete van 1 000 tot 10 000 frank, of met een van die straffen alleen worden gestraft, de agenten, makelaars en tussenpersonen die bemiddelen ten behoeve van wie in België aan verzekering doet in strijd met de bepalingen van deze wet ».

25 mei 1976.

J. DUPRE.